

Sygn. akt III AUa 1639/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska

Sędziowie: SSA Joanna Baranowska

del. SSO Anna Rodak

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 marca 2016 r. w Ł.

sprawy **J. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę

na skutek apelacji J. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 25 czerwca 2015 r. sygn. akt V U 297/15

oddala apelację.

A. R. B. J. B.

Sygn. akt III AUa 1639/15

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015r., w sprawie VU 297/15, oddalił odwołanie J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z 5 stycznia 2015r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) z uwagi na nieudowodnienie okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

J. M., ur. (...), w dniu 22 grudnia 2014 r. wystąpił do ZUS z wnioskiem o emeryturę. Skarżący nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 27 lat, 11 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, w okresie od 16 listopada 1981 r. do 17 listopada 2000 r. wnioskodawca był pracownikiem (...) Fabryk (...) w J.. W powyższym okresie odwołujący był zatrudniony na stanowisku robotnika grupy za i wyładawczej, robotnika magazynowo transportowego – kierowcy wózka transportowego. Pracę tę odwołujący

wykonywał, obsługując wózek transportowy typu widłowego, którym przewoził surowiec używany do produkcji mebli, taki jak tarcica czy płyty meblowe z pomieszczeń magazynowych do miejsca produkcji mebli. Taką pracę odwołujący wykonywał każdego dnia roboczego w wymiarze po 8 godzin. Czasami odwołujący zatrudniany był do prac przy ręcznym przenoszeniu płyt meblowych czy tarcicy. Bywało też, że odwołującego zatrudniano do rozładunku węgla czy zimą do odśnieżania torów bocznic zakładowej.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawcy nie przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ nie legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje, by odwołujący będąc zatrudniony w (...) Fabrykach (...) w J. od 16 listopada 1981r. do 17 listopada 2000r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Okręgowy wskazał,

że zgodnie z treścią działu VIII pkt 1 wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), pracami w warunkach szczególnych są ciężkie prace ładunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych toksycznych, żrących lub parzących w transporcie. Praca odwołującego nie spełniała tych przesłanek albowiem prace za- i wyładunkowe nie nosiły znamion ciężkości z uwagi na wykonywanie przenoszenia płyty meblowej o wymiarach ok. 2.30 m x 1.80 m z udziałem jeszcze jednego pracownika. Odwołujący zatem nie prznosił takiej płyty samodzielnie. Z kolei sama płyta nie nosiła w sobie szkodliwych elementów o jakich jest mowa w dalszej części zapisu cytowanej jednostki. Praca odwołującego jako operatora wózka transportowego typu widłowego nie jest także pracą w rozumieniu pkt 2 działu VIII. Wymienione są tam prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych, pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów. Pojazd kierowany przez odwołującego nie był samochodem, nie był ciągnikiem siodłowym, autobusem, trolejbusem czy tramwajem. Co prawda podawany ciężar samego wózka wskazuje, że odwołujący kierował pojazdem przekraczającym ciężar 3,5 tony to jednak nie był to samochód ciężarowy. Nie było zatem warunków, aby pracę odwołującego polegającą na kierowaniu takim wózkiem zrównać pod względem uprawnień do wcześniejszej emerytury z pracą kierowcy jednego z pojazdów wymienionych w punkcie 2. Tym samym odwołujący nie udowodnił wymaganego prawem 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, stąd nie nabył uprawnień do wcześniejszego świadczenia emerytalnego z tego tytułu, a jego odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 447¹⁴ § 1 k.p.c.

W apelacji ubezpieczony zaskarżył wyrok w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych co do okresu zatrudnienia w warunkach szkodliwych i rodzaju wykonywanej pracy w takich warunkach, co doprowadziło do wydania wadliwego rozstrzygnięcia pozbawiającego go wypracowanych świadczeń emerytalnych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego, w spornym okresie wykonywał prace w warunkach szkodliwych, czego skutki odczuwa do dnia dzisiejszego – konieczna operacja kręgosłupa, przewlekłe przeziębienia, dwa przebyte zawały mięśnia sercowego itp. Przenoszone przez niego płyty o wymiarach 2.30 x 1.80 m były bardzo ciężkie i dlatego musiały być przenoszone przez dwóch pracowników. Płyty te były również mocno zapyłone, gdyż nikt ich przed transportem nie odkurzał. Wskazał też, że Sąd wadliwie ustalił, iż pracował w (...) Fabryce (...) od 16 listopada 1991r., kiedy z dokumentów załączonych do akt wynika, że faktycznie pracował od 16 listopada 1981r. Zwrócił uwagę, że fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach potwierdził pracodawca w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Podkreślił przy tym, że był kierowcą wózka o ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy, oparty na właściwych ustaleniach faktycznych i prawidłowej ocenie dowodów oraz prawie materialnym.

Przewidziane w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym niż powszechnie przyjęty stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 cyt. ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób ścisły i gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Zgodnie z treścią art. 184 cyt. wyżej ustawy, ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

W niniejszej sprawie przesłanką warunkującą nabycie prawa do wcześniejszej emerytury było udowodnienie co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Wbrew zarzutom apelacji, dokument w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie może mieć decydującego znaczenia w sytuacji, gdy z okoliczności sprawy wynika poza sporem, że wykonywana przez wnioskodawcę praca, wymieniona przez pracodawcę w tym świadectwie, nie jest objęta wykazem prac w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach, jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Pracodawca (...) Fabryki (...) w J. potwierdził, że wnioskodawca od 11 lutego 1981r. do 17 listopada 2000r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę robotnika grupy za- i wyładowczej, robotnika magazynowo - transportowego i kierowcy wózka transportowego, wymienioną w wykazie A, dziale VIII, poz.2, pkt 1, stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. Jak wynika przy tym z twierdzeń samego apelującego, początkowo stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał tylko pracę przy rozładunku ręcznym w grupie transportowej. Po zrobieniu w 1982r. kursu na wózki, łączył pracę ładowacza i kierowcy wózka transportowego. Taką pracę wykonywał przez cały okres zatrudnienia. Praca ładowacza odnosiła się przede wszystkim do rozładowywania płyt meblowych. Natomiast, jak wynika z zeznań świadka Z. W., na stanowisku kierowcy wózka widłowego wnioskodawca zabierał ułożony przez ekipę ładowaczy pakiet i przewoził go między wagonami a miejscem magazynowania oraz z magazynu na halę produkcyjną. Sporadycznie sam zajmował się rozładunkiem, „jak nie było ludzi”. W rezultacie takich bezspornych ustaleń, nie ma istotnego znaczenia w sprawie, kwestionowana przez apelującego, ocena dokonana przez Sąd Okręgowy odnośnie jego pracy na stanowisku ładowacza, tj. że nie spełnia przesłanek „ciężkiej pracy załadunkowej i wyładunkowej oraz przeładunku materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie”, wymienioną w wykazie A dziale VIII, pkt 1 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (przy czym pracodawca w ww. świadectwie wskazał pkt 2, który odnosi się do kierowców). Jest to bez znaczenia, ponieważ jednocześnie wnioskodawca wykonywał obok prac za- i rozładunkowych inny rodzaj pracy na stanowisku nie objętym wykazem prac w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy prawidłowo bowiem uznał, że wnioskodawca pracując jako operator wózka transportowego typu widłowego nie wykonywał pracy, określonej w wykazie A, dziale VIII, pkt. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., gdzie wymieniono prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych, pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów. Zauważyć bowiem należy, że urządzenie obsługiwane przez wnioskodawcę, chociaż jego ciężar przekraczał 3,5 tony, nie jest samochodem ciężarowym, ani też żadnym

z pozostałych rodzajów pojazdów wymienionych w pkt 2 działu VIII. A jeżeli tak, nie ma podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia okresu pracy na stanowisku operatora wózka transportowego typu widłowego do pracy w szczególnych warunkach . (...) wózka widłowego nie może być też uznana za wykonywanie ciężkich prac za- i wyładunkowych , ponieważ praca na takim stanowisku nie wiązała się z ciężką pracą fizyczną, co w wypadku prac wymienionych w pierwszej części pkt 1 działu VIII jest istotą szczególnych warunków pracy, powodujących szybsze niż normalnie zużycie się organizmu pracownika z powodu znacznego stopnia jej uciążliwości wynikającego z nadmiernego wysiłku fizycznego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych , przepisy resortowe, o których traktuje § 1 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. nie stanowią źródła prawa w rozumieniu art. 87 Konstytucji RP, a określenie stanowisk w tych aktach ma znaczenie techniczne i nie jest rezultatem tworzenia, tylko stosowania prawa. Zarządzeniom resortowym (tut. zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z 7 lipca 1987r., Dz.Urz.1987.4.7) przypisuje się charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Mogą one więc być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia (post. SN z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11. LEX nr 1214549, z dnia 14 lutego 2008 r., I UK 313/07, niepubl., wyrok SA w Gdańsku, III AUa 573/09, OSA G. 2010/1/5/139). Nie znaczy to, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazie A załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Apelujący nie kwestionował przy tym ustaleń Sądu Okręgowego , że co do zasady nie wykonywał prac przeładunkowych materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących, o jakich mowa w drugiej części pkt 1 , działu VIII, wykazu A. W tym zakresie należy zatem w całości podzielić ustalenia Sądu pierwszej instancji.

Rację ma natomiast apelujący, że Sąd Okręgowy omyłkowo wskazał początek spornego okresu zatrudnienia – zamiast 1981r., podał 1991r. Okoliczność ta pozostaje jednak bez wpływu na ocenę prawidłowości rozstrzygnięcia , ponieważ Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił , że sporny okres nie może być uwzględniony do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, a Sąd Apelacyjny w Łodzi podziela to stanowisko, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, który byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, Lex nr 494129). Nadto w wyroku z dnia 21 listopada 2001r., II UKN 598/00, Sąd Najwyższy podkreślił, że o uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach.

Reasumując, ubezpieczony nie wykazał, że w spornym okresie swego zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych, tym samym nie udowodnił 15 – letniego okresu takiej pracy i nie spełnił warunku do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

W tym stanie rzeczy, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji swojego wyroku.

Przewodniczący: Sędziowie: